

Tisztelt Olvasó!

Ez évi nyári számunk a szokásosnál hamarabb jelenik meg. A megszokott lapszerkezet is más: az összeállítás első fele tematikus, számunk a digitális átállás legutóbbi hónapokban végbement történetéhez kapcsolódó írásokat foglal keretbe. Az **Opus et Educatio** online folyóiratunk a 2020-ban világszerte kialakult és hazánkban is komoly kihívásokat jelentő járvány okozta vészhelyzet oktatás és munka világát érintő kérdéseivel kíván e nyári tematikus számban foglalkozni. A gyors változási folyamatban és a még jelenleg sem stabilizálódó helyzetben tematikus számunk nem nagy terjedelmű tanulmányok közlésére vállalkozik, hanem esszék, elemző gondolatok, az új helyzettel való szembenézés meditatív jellegű írásainak közlésére vállalkozik.

A 2020. évi 2. számunk lezárását követően határoztunk úgy, hogy a tavasszal elkezdődött és hatását tekintve a nyári hónapokban is érzékelhető a munka és oktatás világát megérintő világjárvány okozta változásokat elemző írások közlésével járuljunk hozzá ahhoz a sokakat foglalkoztató gondolkodáshoz, mely a következő időszakra történő felkészülést is segítheti. Ha virtuális valóságról és a minket körülvevő új online környezetről eddigi sejtéseink és kísérleteink innovációs lehetőségeket hordoztak, az elmúlt hetekben valóság szintjén is óriási fejlesztési potenciál mozdult meg. A munka világában a távolléti tevékenységek, a *home-office*, a sokáig csupán elvi lehetőségnek tűnő *táv munkavégzés* megkerülhetetlenül tömegessé vált. De talán ennél is drámai gyorsasággal ment végbe mindaz, ami a családok életét jelentősen átalakította, az ifjúsági korosztályuk egyik napról a másikra az intézmények tradicionális környezetéből átkerültek egy sajátos kettős világba, tanulónak és szülőnek a megszokott, jó és kevésbé jó otthoni körülmények mellett a virtuális tanulási térben kellett helytállnia.

Kétségtelen, hogy az objektív, tényekre alapozott kutatások időszakának csupán az elején járunk, ezért tematikus összeállításunk csupán arra vállalkozik, hogy érzékeltesse az átalakulás szakmai és emberi dilemmáit. Erre példa a BME keretében jelentős hallgatói populációt érintő távoktatási gyakorlat átalakítása, a *blended learning* típusú hagyományos megoldásokkal ötvözött távoktatás gyors átalakítása részben kényszer szülte megoldások alkalmazásával. *Merre is haladunk?* - kérdezhetnénk a klasszikusok ismert kifejezésével, hogyan és milyen célok mentén alakul a pálya tanácsadás, alkalmazva azokat a virtuális megoldásokat melyek eddig csupán a videojátékok voltak jelen az ifjú nemzedék életében? Nos, a válaszlehetőség az írásom címében érzékelhető: *Távoktatás másként!*

Elgondolkodtató dilemmákat vet fel oktatásszociológusok, *Nagy Ádám* és *Fekete Mariann* esszéje, a digitális tanulás fiatalokat érintő problémáiról. E témához szólnak hozzá *Czirfusz Dóra*, *Misley Helga* és *Horváth László*. A hazai közoktatásban rapid módon kialakított digitális munkarendet elemző tanulmány érzékelteti, hogy egyre több tény és tény áll rendelkezésünkre, melyeket a tantermi és online oktatás összesítő elemzése által érdemes megismernünk és mélyebben elemeznünk. Figyelemreméltóak a szerzők digitális munkarend tapasztalatait értékelő összegzése, melyben a hazai közoktatási rendszer továbbfejlesztésének lehetőségére is felhívják a figyelmet.

Összeállításunk alapvető célja, hogy a digitális átállással kapcsolatban kiemelje azokat az innovatív megoldásokat is melyek a munka és oktatás világának hosszabb távú fejlesztési lehetőségeit is érzékeltetik. Fontos annak felismerése, hogy egy társadalmi méretekben zajló tudástranszfer változás

gyorsuló folyamatában élünk, s ha még lényeges eredményeket nem is foglalhatunk keretekbe, a változás és a tendenciák vizsgálata, az első tapasztalatok sokak számára ösztönzést nyújthat az elkerülhetetlen innovációra.

A ***Munka világából*** rovatunk három érdekes írást tartalmaz. A vállalati kultúrától eltérő sajátosságok ellenére azonosság is jellemezi a közszolgáltatás szervezetének fejlődését. *Vörös Péter* komplex tanulmánya a hazai szervezetfejlesztés szempontjából is figyelemreméltó az egyik fővárosi kerületi közszolgáltatás-fejlesztési modelljének fejlődéstörténeti elemzésére vállalkozott. A munka világához kapcsolódik és a tavaszi eseményekkel is kapcsolatba hozható annak a vizsgálatnak a hatása, mely a pedagógusok kiegészítő jelenségével foglalkozik, szerzője *Kricsfalussy Anna* írása téma fejlődés történetéhez is jelentős hozzájárulásnak tekinthető. E blokk harmadik tanulmánya, *Új Eszter Dorottya*, *Órsi Balázs* és *Csukonyi Csilla* írása a kockázatvállalási tendenciákról szól. A szerzők sajátos módon a sport világot és a vállalati kultúrák közötti összefüggést elemzik, érzékeltetve az azonosságokat és figyelemreméltó különbségeket.

Tematikus számunk jellegéből adódóan éppen azt a MTA-BME projektet mutatja be, mely jelentős segítséget nyújtott a műegyetemi válságkezelés során. A nyitott tananyagfejlesztés módszertanának közvetlen gyakorlati alkalmazása feltételezhetően az elkövetkezendő években megújuló oktatásinnovációs törekvések számára gyakorlati szakmai referenciát jelenthet. Végül tematikus jellegű összeállításunkat egy olyan recenzió zárja, mely a digitális forradalom világunkban zajló változásait tekinti át, és bár a bemutatásra kerülő kötet 2019 jelent meg, azonban kérdésfelvetései, a nemzetközi tendenciák elemzésére alapozott válaszai rendkívül tanulságosak, segíthet az ez év tavaszán kialakult helyzet megértésében, az elmúlt hetek és hónapok folyamatainak tovább elemzésében.

Benedek András

Opus et Educatio főszerkesztője